

Udviklingsministerens talepunkt til åbent samråd om salg af vacciner og donation af vacciner gennem COVAX (Epidemiudvalget)

01.12.2021

Taletid: 10 minutter

Tak for ordet og for spørgsmålene.

Jeg vil lægge ud med at besvare spørgsmål A om vaccinationsraten i verdens fattigste lande, særligt Afrika, samt COVAX' udfordringer ift. at nå vaccinationsmålsætningerne.

Herefter vil jeg besvare spørgsmål B og C samlet med fokus på regeringens vaccinedonationer. Derefter vil sundhedsministeren uddybe besvarelsen af spørgsmål B og C vedrørende regeringens prioritering af donation versus salg af vacciner samt videregivelse af danske erfaringer med vaccinationsudrulningen.

Udgangspunktet for vores drøftelser i dag er, at verdens udviklingslande oplever stor vaccineknaphed. Blandt andre WHO, FN og EU har lavet forskellige opgørelser over den globale vaccineadgang. Men fælles for dem er, at de tegner et billede af stor global vaccineulighed. Den ulige adgang til vacciner udfordrer udviklingslandenes muligheder for at bekæmpe pandemien. Og har mange steder sat landenes økonomiske og sociale udvikling år tilbage. Vaccineknapheden betyder samtidig øget risiko for nye udbrud og varianter, som vi ser det i øjeblikket. Det gælder stadig, at ingen er sikre, før alle er sikre.

Ifølge WHO's opgørelse er det under 10 % af befolkningerne i disse regioner, som er fuldt vaccineret. Ser man på hele kontinentet, er det ifølge data fra Afrikas Center for Sygdomskontrol og Forebyggelse (ACDC) kun 6,7 % af befolkningen, som er færdigvaccineret. Et eksempel i den helt lave ende er Sydsudan, hvor det ifølge ACDC kun er under 1 procent af befolkningen, der er færdigvaccineret. Jeg ville meget gerne dykke længere ned i tallene og komme med endnu flere eksempler. Men jeg tror, at spørger er enig med mig i, at det ikke vil være den bedste brug af vores tid her i dag. I stedet vil jeg slå fast, at jeg er helt enig med spørger i, at alt for få er vaccineret i verdens udviklingslande og særligt i Afrika, som uden sammenligning det kontinent, der oplever den største vaccineknaphed. Og det er ikke godt nok.

Derfor har regeringen i høj grad fokus på at målrette donation af vacciner til lande i Afrika. COVAX har til dato leveret dansk-donerede doser til Algeriet, Marokko, Mali, Libyen, Rwanda, Egypten, Sierra Leone, Zambia og Ghana. Og COVAX vil fortsætte med at levere dansk-donerede doser til lande i Afrika over de kommende måneder. Samtidig har Danmark leveret 358.700 doser til Kenya fra danske lagre, ligesom vi er ved at donere 250.000 doser til Rwanda.

Sideløbende med vores fokus på Afrika har Danmark også leveret vacciner fra danske lagre til Ukraine og Bhutan, ligesom vi donerer

vacciner til en række lande på Vestbalkan. Herudover har vi gennem COVAX øremærket doser til en række lande fra SIDS-gruppen (Small Islands and Developing States).

COVAX spiller en nøglerolle i at få vacciner frem til verdens udviklingslande. COVAX har en målsætning om at vaccinere 2 milliarder personer i 2021. Danmark støtter COVAX' vigtige arbejde med både finansielle bidrag og gennem vaccinedonation. Men vi må desværre også erkende, at der er et stykke vej endnu, før målet er nået. På nuværende tidspunkt har COVAX leveret over 550 millioner COVID-19-vaccinedoser til 144 lande.

Der er flere årsager til, at COVAX oplever udfordringer i forhold til at nå deres målsætning.

For det første har COVAX været hårdt ramt af, at flere vaccineproducenter har leveret - og fortsat leverer – langt færre doser end aftalt. Det gælder både for de leverancer, som COVAX har købt direkte fra producenterne, og de leverancer, som vi fra dansk og europæisk side ønsker at omdirigere til COVAX. Herudover har Indiens uforudsete eksportforbud af AstraZeneca i foråret også været en stor udfordring. Kort sagt har der været færre doser at fordele end forventet.

For det andet er leveranceplanerne fra producenterne fortsat usikre og kun kendt kort tid i forvejen. Forsinkede og usikre leverancer betyder, at COVAX har svært ved at planlægge distributionen.

For det tredje er COVAX udfordret af, at mange udviklingslande særligt i Afrika ikke har de fornødne frysekapaciteter til at håndtere vaccinerne. Ligesom det også har vist sig svært at få et billede af udrulningskapaciteten i flere lande på grund af for få sundhedsdata.

For det fjerde – og af særlig betydning for Danmarks og EU's mulighed for at donere til COVAX – har der skullet forhandles juridiske aftaler mellem EU, vaccineproducenterne og COVAX, før EU-landene kunne omdirigere leverancer til COVAX. Forhandlingerne med producenterne har været svære og langvarige. Derfor er COVAX først begyndt at allokere EU-landenes Pfizer og Moderna til udviklingslandene fra henholdsvis oktober og november i år.

Der skal ikke herske tvivl om, at jeg gerne ville have set en proces, hvor det havde været muligt at donere flere doser hurtigere. Fra dansk side presser vi hårdt på i EU for at finde løsninger på de udfordringer, som sænker hastigheden for vaccinedonationer. For eksempel har vi i klare vendinger opfordret EU Kommissionen til at adressere udfordringerne direkte med vaccineproducenterne. Heldigvis ser det ud til, at vaccineleverancerne igennem COVAX

vil kunne øges både i omfang og tempo i den nærmeste fremtid. Det inkluderer heldigvis også levering af dansk-donerede doser.

Jeg vil nu besvare spørgsmål B og C samlet med fokus på regeringens vaccinedonationer.

Danmark yder et substantielt og mærkbart bidrag til den globale pandemibekæmpelse. Og vi har fokus på hurtigt at få flere vacciner frem til verdens udviklingslande. I går annoncerede regeringen, at vi er klar til at donere yderligere 3,7 millioner vacciner for at styrke pandemihåndteringen globalt i tillæg til tidligere udmeldte vaccinedonationer. Helt konkret består donationen af 1 million doser Moderna og 2,7 millioner doser Johnson & Johnson. De gives til COVAX uden øremærkning. Dermed kan COVAX selv beslutte hvilke udviklingslande, der skal modtage de danske doser, baseret på landenes vaccinebehov og udrulningskapacitet.

Med de nye donationer til COVAX har vi fra dansk side nu givet tilsagn om at donere 10 millioner vaccinedoser. Ud af de 10 millioner vil 7,7 millioner doser blive doneret gennem COVAX.

Men én ting er selvfølgelig tilsagn. Noget andet er at få doserne hurtigt frem. Som jeg netop fortalte, så er der fortsat udfordringer fx i forhold til usikre leveranceplaner fra producenterne. Vi

arbejder benhårdt for, at vores tilsagn bliver omsat til leverede doser hurtigst muligt. Tiden er vigtig, så jo før jo bedre.

Tak for ordet.